

Če bi si lahko ogledali film o lastnem življenju, bi to storili? Bergerjev odgovor na to vprašanje je njegovo najnovejše delo *Povzetki*, ki se z različnimi literarnimi prijemi sprehaja po alejah preteklosti in odstira zaprašene zavese v sobah spominov. V zapisih se neopazno prepletata resnično življenje in fikcija, obojemu pa nadvlada posebna preudarnost, kaj bo zapisano in kaj vrženo v koš. Vse, kar lahko najdemo v tej knjigi, je prestalo preizkus, čisto na koncu pa v zapisu z naslovom *Za v koš za trenutek ugledamo še vse, kar je romalo v smeti skupaj z namiznimi koledarčki: »gesla, uporabniška imena, številke bančnih kartic, / obrtniki, zobar, uhar, okulist, [...] tarok, kdaj in kje / rojstni dnevi, / kilometri s kolesom, / obletnica mature...«.*

Tudi sicer knjiga deluje kot spomladansko čiščenje, čeprav je izšla na jesen; v njej najdemo sanjski dnevnik med letoma 1970 in 1976, sezname, potovanja z vlakom, spomini na delo na založbi, razpravo o pomembnih dnevnikih, partijo s kartami, igro z besedami, zapis o vžigalicah in še in še. Seveda je zaradi potopitev v spomine veliko nostalgичnih trenutkov, toda Berger si ne dovoli zavijanja v črnino, ampak ozračje razelektri z aforizmi, ki se gibajo vse od hudomušnih (»Klasike je treba zmerjati, dokler so živi«) do bolj pikrih (»Dan življenja dam za vsak dobro zašiljen stavek, se je dostikrat pomenljivo pridušal. Učakal je visoko starost.«), včasih pa se mu seveda dogodi tudi kakšna bolj otožna misel: »Ne drži najbolje, ko se zapiše, da je nekdo »izgubil življenje«. Če nekaj izgubiš, so možnosti, da se tisto spet prikaže...« S spretnim krmarjenjem med vsemi mogočimi drobcami preteklosti se spretno izogiba zagrenjenosti.

Zaradi narave teksta je mnogo krajev, dogodkov in oseb resničnih ali pa so resničnim vsaj podobni, kolikor je to v literaturi pač mogoče. Mnogo tekstov je posvečenih njegovim prijateljem, s katerimi si deli neponovljive izkušnje, najbolj pa zadene tekst *Kartolini*, v katerem nastopa preminuli Aleš Debeljak. Tudi če je zgodba o izmenjevanju razglednic popolnoma izmišljena, je napisana zelo ganljivo in čustveno, sploh zaradi dodatka na koncu teksta, ki nas ujame nepripravljene, saj nas sooči s tragedijo na čisto osebni način: »ko sem končeval to knjigo, sem ti omenil, da v njej nastopaš. Zanimalo te je, kako in kaj, a sem ti rekel: »Počakaj, boš že videl.« Kdo bi pomislil tedaj, da ti ne bo dano potrpeti.« Smrt in minevanje sta tudi sicer močni temi *Povzetkov*

, zato je sploh presenetljivo, da uspe Bergerju zadržati lahkoten pripovedni ton.

Povzetki so dnevnik, ki noče biti dnevnik, kar dokazuje tudi odlomek o tem, kako je pisec zažgal vse svoje dnevnike. Ta del besedila je zapisan z manjšo pisavo in deluje kot medklic, potlačena tiha misel, ki se je izmuznila in splavala na površje: »Zdaj, ne scela ozdravljen, zapisujem le gola dejstva, brez komentarja, in si domišljam, da se z opustitvijo vsega subjektivnega pride do jedra dnevnika, v njegov monotono pestri vsakdan, v povzetek, v srž.« Najbolj radikalna oblika opustitve komentarjev, o kateri govori, so zagotovo sezname, ki jih v knjigi ne manjka. Tudi ti so zapisani z manjšo pisavo in precej natlačeni, kakor da bi avtor želel, da se jih le preleti, čeprav so pravzaprav kar zabavni, pa tudi tako široko zastavljeni, da se lahko gremo igrice »ali sem bil kdaj na istem dogodku kot avtor?« Za leto 2014 nam namreč ponudi seznam skoraj za vsak dan, na njem pa najdemo vse od kosil do gledaliških predstav, obiskov, kolesarjenj, filmov, prebranih knjig, rojstnih dni itd. Ni se težko poistovetiti s to željo, da bi imeli na kakšnem koščku papirja ali v kakšnem dokumentu zapisane vse dejavnosti, pa čeprav le za osebno rabo, da lahko potem obujamo spomine in gradimo lastno miniaturno zgodovino, čeprav na prvi pogled nepomembno.

Poseben odsek knjige je namenjen tudi prevajalskemu delu, in iz teh zapisov se resnično čuti avtorjeva ljubezen do poklica, ne glede na to, kako zahteven je. »Nenavaden občutek, da se je nekdo dolge ure potapljal v prav iste besede in stavke, pa lahko zdaj o tistem besedilu izmenjaš le nekaj splošnih fraz in se ne moreš razgovoriti o rešitvah, ki si jih našel in so se ti zdele posrečene, dobre, najboljše ... ko pa so bile takšne ravno in samó v tvojem jeziku.« Posrečen je tudi seznam slovarjev in ugotovitev, da sicer z internetnim iskanjem besed takoj najde njeno

gnezdo, a da z brskanjem po slovarjih vedno polista še po sosednjih straneh ter »obišče[.] mnoge izraze, na katere že dolgo nisem pomislil; namesto da bi fokusiral pogled na eno točko, se sprehodim nad jezikom nekako cinemaskopsko, v počasnih kadrih.«

Pri vseh teh zastranitvah, mnogih ovinkih in okljukih, kamor zaide pisec, je res na mestu njegova misel: »jaz pa nekaj malega fragmentariziram«, čeprav se iz njegove strani sliši preveč skromno. Vpogled v skrite kotičke uma je neprecenljiv, se pa zaradi tega Povzetki berejo skoraj kot tok misli, ki preskakuje iz teme na temo in se ne ozira na lastno središče. Ta razdrobljenost zato povzroči, da ne vemo točno, kam vse skupaj pelje, saj se veje – če se poslužim drevesnega besedišča –, bohotijo na vse strani, deblo pa je vedno bolj zastrto. Odstiranje koščkov svoje preteklosti s fiktivnimi primesmi se tako izkaže za težaško delo, ker pa se ga avtor loteva s pravim odnosom, je nagrajujoče in predvsem osvobajajoče.

Avtorica: Veronika Šoster

{fshare id=2632}